

Jaarverslag

2020

Loenen
Jaarverslag 2020

Voorwoord

2020 was een heel bijzonder jaar. Het begon normaal, maar vanaf maart 2020 veranderde alles en ook de Stichting had daarmee te maken. COVID-19 kwam in maart, leek even weg in de zomer, maar kwam vol terug vanaf september en is bij de start van 2021 nog steeds onder ons.

Veel projecten stopten en veel organisaties in kunst en cultuur moesten gedwongen hun activiteiten staken of veranderen. De Stichting kreeg minder passende aanvragen en heeft ook minder geld geschonken. Maar ook dit jaar hebben we gericht meerdere instellingen en specifieke projecten kunnen helpen met een financiële bijdrage.

De beleggingsportefeuille van de Stichting werd ook hard geraakt door COVID-19. De aandelenbeurs kelderde en zo ook onze aandelenbeleggingen. Door onze goede spreiding bleef de daling in het eerste kwartaal beperkt tot circa 14% en over geheel 2020 tot ruim 4%.

In 2020 hebben we besloten om de Stichting nieuw leven in te blazen. Er is gewerkt aan een nieuw meerjarenbeleidsplan, een nieuwe opzet voor het jaarverslag en een nieuwe website.

Ook is in goed overleg een voorstel uitgewerkt voor een schema van aftreden.

De Voorzitter zal per 31/12/ 2021 teruggetreden. Na 3 zittingstermijnen van 4 jaar, leek dit een goed moment. Met de overblijvende 2 leden RvT zal een nieuw lid worden gezocht, zal een passend opvolgingsschema worden vastgesteld en een nieuw reglement van bestuur.

Voor 2021 heeft de Stichting geen grootse nieuwe plannen, maar we zijn wel nieuwsgierig wat de nieuwe website voor nieuwe aanvragen zal genereren en welke keuzes we komend jaar krijgen voorgelegd.

Februari 2021

Irene Groenink-Verboon
Directeur Stichting Vrederijk

Activiteiten Stichting Vrederijk 2020

Schenkingen 2020

Nationale Opera & Ballet	€ 10.000,=
Ateliers	€ 10.000,=
St Hope	€ 7.500,=
Inst. For human Activities/ The White Cube	€ 5.000,=
St. Het vrije woord	€ 2.500,=
Holland Festival	€ 1.500,=
Utrechts Universiteitsfonds	€ 500,=
St Vrienden NL Bachvereniging	€ 350,=
Vereniging De Hollandsche Molen	€ 250,=
Natuurmonumenten	€ 250,=
Utrechts Landschap	€ 250,=
TOTAAL	€ 38.100,=

Openstaande aanvragen (lopend) uitvoorgaande jaren

St Piramides uit de polder (2019 + 2020, uitgesteld naar 2021)	€ 5.000,=
St HoPe (2020 € 7.500 + 2021 € 2.500 + 2022 € 2.500)	€ 5.000,=

Nieuwe aanvragen + Toewijzingen 2020

Inst. For human Activities/ The White Cube	€ 5.000,=
Utrechts Universiteitsfonds	€ 500,=

Jaarlijks terugkerende aanvragen (zonder toezeggingen)

Nationale Opera & Ballet	€ 10.000,=
Ateliers	€ 10.000,=
St. Het vrije woord	€ 2.500,=
Holland Festival	€ 1.500,=
St Vrienden NL Bachvereniging	€ ntb
Vereniging De Hollandsche Molen	€ ntb
Natuurmonumenten	€ ntb
Utrechts Landschap	€ ntb

Nieuwe aanvragen + afwijzingen 2020

Museum de Lakenhal Solotentoonstelling Claudia Jongstra	€ 10.000,=
Architectura Siba Sahiba	€ 10.000,=
Adoptie 10m ² Kunstwerk "Jardin d'émail" van Jean Dubuffet in de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum	€ 5.000,=
Bachdag 2020 Amersfoort	€ 2.500,=
Verbouwing Boekmanzaal St. Nationale Opera & Ballet Fonds	€ ....
Restauratie en herbestemming Rijksmonument Enne Jans Heerd	€ ....
Stichting Landschapstriennale	€ ....
Stichting Fight Cancer	€ ....

Verslag + toelichting Aangevraagde en toegewezen projecten

2020 was een raar jaar, met alle aandacht voor COVID-19.

Aanvragen

Het aantal aanvragen was vergelijkbaar met andere jaren. Het was echter niet altijd duidelijk of de projecten ook doorgang konden vinden. Daarom zijn we terughoudend geweest in nieuwe projecten die een tijdslot hadden in 2020.

Wellicht mede daardoor heeft de Stichting dit jaar 2x een uitzondering gemaakt en een project in het buitenland ondersteund. Beide keren wel met een duidelijke link naar Nederland. Daarom hierna extra aandacht voor de achtergrond en de doelen van beide donaties.

St Hope

HoPe heeft zich in de afgelopen dertig jaar gespecialiseerd in onderwijs en gezondheidszorg. Bijna vanaf de start is er steun vanuit de Gemeente Stichtse Vecht waar onder leiding van de het Schoolhoofd van de Christelijke basisschool in Vreeland jaarlijks inzamelingsacties worden georganiseerd. HoPe heeft in al die jaren goed, aangepast onderwijs verzorgd voor tienduizenden kinderen uit inheemse gemeenschappen in de Peruaanse Andes. Dit schooljaar (maart – december) zijn alle scholen gesloten en ook is het niet mogelijk om binnen het ziekenhuis het revalidatieprogramma te verzorgen. Peru staat wereldwijd op de eerste plaats wat betreft het aantal coronadoden per aantal inwoners. Ook het aantal donaties is sterk teruggelopen doordat inzamelingsacties door Corona stil liggen.

Stichting Vrederijk werd geattendeerd op de moeilijke situatie van de Stichting Hope en besloot een donatie te doen in de hoop dat bepaalde activiteiten konden worden gecontinueerd. De Stichting heeft aangegeven de bijdrage te willen besteden aan middelbaar onderwijs. Het programma dat HoPe op verzoek van en samen met het Peruaans Ministerie van Onderwijs in 2020 in 17 rurale scholen zou opstarten hebben we niet uit kunnen voeren. De start van het programma is uitgesteld tot het begin van het schooljaar 2021. Stichting Wilde Ganzen staat garant voor 33,33% van de benodigde financiën voor het programma. De bijdrage wordt dan ook door WG met dit percentage verhoogd waardoor uw bijdrage uiteindelijk uitkomt op nagenoeg 10.000 euro.

Inst. For human Activities/ The White Cube

In Lusanga, een afgelegen dorpje in het westen van Congo, staat in het rijke groen een helder wit gebouwtje. Een museum, ontworpen door het toonaangevende bureau OMA. Het is een idee van de Nederlandse kunstenaar Renzo Martens (47). White –Cube heet het – witte kubus – een term die in de kunstwereld wordt –gebruikt om een moderne, steriele expositieruimte te beschrijven. Wat moet dat daar, in een dunbevolkte, straatarme streek, 700 kilometer van de hoofdstad Kinshasa?

“Musea worden vaak gebouwd om het gebied eromheen te verbeteren, om een slechte stadsbuurt nieuw leven in te blazen”, zegt Martens, thuis in Amsterdam. “Politici en investeerders denken: hier kan het museum iets voor de economie betekenen. Die methode wordt vooral toegepast op plekken waar toch al veel geld beschikbaar is, in de global cities en in de westerse wereld. Er is de vreemde veronderstelling dat een museum niets goeds zou kunnen brengen op plekken waar al het kapitaal is weggezogen, zoals in Lusanga. Ik denk dat juist daar een museum nodig is, als aanjager van de economie.”

Palmolie en cacao

In 2017 werd -mede dankzij een donatie van Stichting Vrederijk- de White Cube geopend. Het

project kreeg veel aandacht en Martens veroverde een 28ste plaats in Trouws Duurzame 100. Want het blijkt te werken. Sinds de witte kubus er staat, hebben de inwoners van Lusanga, die in bittere armoede leefden, 85 hectare grond kunnen kopen waar ze hun -eigen groenten en fruit kweken in een ecologisch voedselbos.

Het geld voor de aankoop werd verdiend door een groep lokale kunstenaars. Ze maken

onder andere sculpturen die, naar een idee van Martens, gereproduceerd worden in een speciaal mengsel van palmolie en cacao. Deze 'chocolade-kunstwerken' zijn een succes; ze vonden hun weg naar galeries en musea over de hele wereld. Maar dat is maar zeer ten dele zijn verdienste, zegt Martens. In de kunstenaarsgroep CATPC zitten uiterst capabele mensen. "Ik ben al een jaar niet in Congo geweest en alles loopt prima.

Martens was de afgelopen tijd druk met het monteren van de documentaire over het project, getiteld 'White Cube', die op 21 november 2020 gelijktijdig in première in Lusanga en op het internationaal documentairefestival IDFA in Amsterdam is gegaan. Stichting Vrederijk heeft in 2020 opnieuw een bedrag gedoneerd, om deze film mogelijk te maken.

Regisseur Renzo Martens slaat met de film de spijker op z'n kop. Na het spraakmakende 'Enjoy Poverty' (2008), waarin hij eerder een poging deed om Congolese fotografen zelf geld te laten verdienen aan de exploitatie van armoede, is hij terug in Congo. Niet alleen met een nieuw en succesvoller plan; het idee waarop het welslagen is gebaseerd, is fascinerend. Unilever, de multinational die afgelopen jaar ruim 50 miljard euro omzette, wordt behoorlijk in z'n hemd gezet.

Op een verlaten palmolieplantage van Unilever in Lusanga begeleidt Martens vanaf 2014 arme bewoners bij het maken van confronterende kleisculpturen die via 3D-technologie worden geprint in chocolade. -Cacao is samen met palmolie -immers het belangrijkste export-product. De bedoeling van het kunst-project is om met de opbrengst van de sculpturen land terug te kopen, en de grond zelf te gaan verbouwen. Bouwen aan een bloeiende postplantage dus, middels kunst.

De directe aanleiding voor White Cube was de vertoning van Martens' Enjoy Poverty in Tate Modern in Londen. Wat hem opviel, was dat het hele museum vol Unilever-logo's hing: kunst gefinancierd door de multinational die al honderd jaar palmolie uit Congo haalt. In de documentaire wordt het allemaal uit de doeken gedaan, maar het komt erop neer dat veel musea zijn gebouwd met winst onttrokken aan plantages. Martens onderzoekt samen met de kunstenaars in Lusanga of en hoe ze zelf ook via kunst de eigen levens-omstandigheden kunnen verbeteren. Valt de waardeketen van kunst (die doorgaans winst voor het westen betekent) te herstructureren?

Martens, die in de film aanwezig is als de onderzoekende kunstenaar die zich het lot van de uitgebuite plantagearbeiders aantrekt, legt dit in de film ook heel mooi uit: "Je kunt een video maken over armoede in Congo, maar die video wordt vertoond in Londen of New York en genereert alleen een economie in Londen of New York". Het kunstproject in Lusanga is erop gericht om de opbrengst direct terug te laten vloeien naar Lusanga, iets wat je in de film - wonder boven wonder - ook ziet gebeuren. Martens wil met zijn documentaire mensen inspireren."

Financieel Jaarverslag

2020 was financieel voor de Stichting een moeilijk jaar. Het vermogen is goed verdeeld tussen aandelen, obligaties en liquide middelen, maar door de covid-19-pandemie kreeg met name het deel belegd in aandelen een behoorlijke waardedaling te verwerken. Per ultimo 2020 is het belegd vermogen om die reden afgenomen met circa 4%. De beleggingen zijn echter op de lange termijn gericht, dus was het vooral een correctie op papier.

Toch vraagt het wel om herziening van het beleid. De Stichting had als doel het jaarlijks gerealiseerde rendement te gebruiken om diverse projecten te steunen. De verwachting was dat het langjarig rendement circa 5% zou zijn. Door de lage rente is de Stichting de laatste jaren niet in staat om dat rendement te realiseren en teert de Stichting langzaam aan in op haar vermogen.

Beleggingsresultaat portefeuille

Hieronder ziet u een overzicht van uw beleggingsresultaat. In de eerste tabel wordt uw beleggingsresultaat per vermogenscategorie weergegeven. Dit wordt zowel over de huidige rapportageperiode als over het hele jaar uitgedrukt in een percentage. De rendementsbijdrage die genoemd wordt in deze tabel geeft weer welk deel van het beleggingsresultaat is toe te wijzen aan een beleggingscategorie.

In de tweede tabel ziet u de historische waardeontwikkeling van uw vermogen per kwartaal over het lopende jaar. De gegevens van de huidige rapportageperiode kunt u terugvinden op pagina 2 Resultaat beleggingen.

Beleggingsresultaat naar vermogenscategorie

	01/10/2020 - 31/12/2020 Portefeuille	Totaal 2020					
		Rendements- bijdrage	Portefeuille	Q4 - 2020	Q3 - 2020	Q2 - 2020	Q1 - 2020
Aandelen	19,58%	-4,34%	-11,36%	19,58%	-0,05%	12,53%	-34,10%
Obligaties	0,25%	0,05%	0,27%	0,25%	0,61%	3,60%	-4,03%
Alternatieve beleggingen	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Liquiditeiten	-0,04%	-0,07%	-0,15%	-0,04%	-0,04%	-0,04%	-0,04%
TOTAAL portefeuille	6,31%		-4,36%	6,31%	0,09%	4,47%	-13,95%

* De verrekening van de kosten kan een negatief beleggingsresultaat op de liquiditeiten veroorzaken.

Historisch beleggingsresultaat

Kwartaal	Begin vermogen	Eind vermogen	Stortingen onttrekkingen	Beleggings Resultaat	Kosten & belastingen	Koers resultaat	Valuta resultaat	Inkomsten	Opgelopen rente	Belegg.Res. portefeuille	Index portefeuille
Q4 - 2020	840.500	879.575	-13.893	52.968	-158	49.531		979	2.615	6,31%	95,64
Q3 - 2020	839.781	840.500	-17	735	-159	-3.601		9.006	-4.510	0,09%	89,97
Q2 - 2020	820.805	839.781	-17.267	36.243	-154	32.118		1.697	2.582	4,47%	89,89
Q1 - 2020	961.505	820.805	-7.517	-133.184	-174	-137.191		4.851	-670	-13,95%	86,05

Voor meer details, verwijzen wij naar het verslag van de accountant.